

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Зовнішня політика України визначається підходом української держави до відносин з іноземними державами, співпрацею з ними та захистом своїх національних інтересів. Зовнішня політика України здійснюється у кількох напрямках та керується рядом ключових пріоритетів, серед яких є більш та менш сприятливі для безпосереднього розвитку нашої держави. У цій статті хочу здійснити аналіз зовнішньополітичних пріоритетів України.

Мета. Проаналізувати пріоритети зовнішньої політики України у контексті забезпечення її національних інтересів, захисті прав та інтересів громадян за кордоном, створення сприятливих умов для соціально-економічного розвитку нашої держави. Свою увагу хочу сконцентрувати на таких **дослідницьких питаннях**:

- розкрити поняття зовнішньої політики; - визначити основні зовнішньополітичні пріоритети України;
- простежити тенденції просування та розвитку зовнішньої політики.

Виклад матеріалу. За своїм етнічним складом наша держава є цілком європейської державою, п'ятою за кількістю населення на континенті і другою за площею території. Вигідне геополітичне становище, надзвичайно багаті природні ресурси, сприятливі кліматичні умови – той потенціал, який привертає увагу міжнародної спільноти до нашої країни і дає можливість говорити про досить хороші умови для здійснення та розвитку зовнішньої політики й різноманітність зовнішньополітичних напрямків України. Основні цілі, геополітичні аспекти, пріоритети та напрями зовнішньої політики сучасної України сформовані у Акті незалежності України, де є спеціальний десятий розділ "Міжнародні відносини", у Декларації про державний суверенітет, виступах Президента та інших документах. Основні пріоритети та напрями зовнішньої політики: 1.Європейська інтеграція; 2.Відносини Україна – НАТО; 3.Відносини Україна – США; 4.Розвиток двосторонніх відносин; 5.Участь у міжнародних організаціях; 6.Захист прав та інтересів українців. Європейська інтеграція - вважається ключовим пріоритетом, який поєднує в собі ряд зовнішньо- та внутрішньополітичних зусиль з боку України задля зближення з ЄС та створення умов для вступу в ЄС. На даний час стан діалогу про співробітництво України з ЄС базується на впровадженні в українську економіку спеціальної Стратегії інтеграції до ЄС та поступового виконання Плану дій європейської політики.

Ці заходи в основному передбачають реформування більшості економічних і соціальних напрямів. Україна розраховувала скористатися у 2016 році основними перевагами європейської інтеграції, які були досягнуті після 2014 року. Однак такі очікування України не виправдали-ся. Україні бракує ефективного стимулу з боку ЄС, необхідного для продовження реформ. Водночас Брюссель відвів відносинам з Києвом другорядне значення через внутрішні проблеми в ЄС. Як наслідок, Київ та Брюссель наблизилися до межі кризи взаємодовіри.

На даний момент значна частка українців не вважають вступ до ЄС основним пріоритетом держави, як це було у 2013-2014рр. Відносини Україна – НАТО. Реалізуються через захист безпекових інтересів України, участь у створенні євроатлантичного простору безпеки, поступову інтеграцію до НАТО. Мета має бути досягнута через використання механізмів співробітництва з НАТО. Країна цінує підтримку, яку надає Альянс у реформуванні наших Збройних сил. Досягнення стандартів НАТО у військовій сфері істотно підвищує обороноздатність нашої держави в умовах російської агресії. Україна підтримує рішення про посилення НАТО на східному фланзі (розміщення додаткових регулярних сил у Польщі та країнах Балтії). Вступ до НАТО є довгостроковою метою України. Водночас Київ реально оцінює сучасні перспективи співпраці з Брюсселем в умовах військового конфлікту з Росією й

наявності окупованих територій, вибудовуючи їх у практичній площині. За результатами соціологічного дослідження фонду "Демократичні ініціативи" імені Ілька Кучеріва, проведеного спільно з соціологічною службою Центру Разумкова, якби найближчим часом відбувся референдум щодо вступу України до НАТО, у ньому б взяли участь 62% населення, серед яких 71% проголосували б "за", 23% – "проти" (6% не визначилися). Українсько-американські відносини. Незважаючи на другорядну роль України серед пріоритетів США, Вашингтон залишається нашим головним стратегічним партнером у протидії російській агресії. За президентства Обами США не ставили під сумнів продовження санкцій проти Росії. Президентські вибори у Сполучених штатах стали головним фактором невизначеності подальших українсько-американських відносин. Більшість української політичної еліти робили ставку на перемогу Гілларі Клінтон на противагу Дональду Трампу, якого в Києві вважали «проросійським» кандидатом через ряд неоднозначних заяв щодо подій навколо України. Україна, як і весь світ, чекала перших кроків Дональда Трампа, аби дізнатися, наскільки зовнішня політика нового президента США відповідатиме його передвиборчій програмі. Як наслідок, не виключається скорочення фінансової та військової до-помоги Україні з боку США за президентства Дональда Трампа. Можливість геополітичної «змови» Дональда Трампа з Володимиром Путіним також залишається дискусійним питанням. Попри суттєву підтримку значної частини американських сенаторів у непорушності українських кордонів та засудження агресії Росії, в новій адміністрації Дональда Трампа, схоже, намагатимуться знайти компроміс із російською владою. Йдеться про поступки українськими територіями та суттєвий тиск на позиції української влади, яка до цього часу вважала США ледь не єдиним впливовим союзником у протиистоянні загарбницьким планам Кремля. На двосторонньому рівні Україна намагається використовувати весь потенціал стратегічного партнерства на основі взаємних інтересів та спільних підходів до розвитку відносин з рядом країн Європи, Близького Сходу та Африки, з країнами Азії та Латинської Америки, СНД, в тому числі з Росією, США та Канадою й Австралією. На моє переконання, серед поданих варто виділити основні держави, з якими Україна підтримує добрі відносини в атмосфері поваги до суверенітету та територіальної цілісності: США та Польща. Вище згадана Росія теж є однією з ключових партнерів міжнародного співробітництва України. Такі тенденції просування зовнішньополітичної діяльності з іншими країнами зумовлені сусідством з одними (Росія, Польща) і високим розвитком інших, які вважаються країнами світового масштабу в сфері політики та економіки. Варто додати, що за даними щорічного дослідження діяльності України у зовнішньополітичній сфері найвищі бали з країн «Великої сімки» отримали США і Туреччина з таким же результатом за межами організації. Якщо говорити про міжнародні організації в контексті нашої співпраці з ними, то Україна бере активну участь у діяльності 68 міжнародних організацій. У більшості організацій наша держава набула статусу повноправного члена, у деяких – лише спостерігач. Особливого значення Україна надає діяльності в межах ООН, Інтерполу, МБРР, СОТ та ін. Не варто забувати про ОБСЄ, СНД, МАГАТЕ, ЮНЕСКО. Приєднання до міжнародної організації накладає на нашу державу певні обов'язки, як політичного, так і фінансового характеру. Кожна міжнародна організація, членом якої є Україна, має свої специфічні функції та завдання. Саме цим і зумовлені напрямки співробітництва: політичний, соціально-економічний, військово-технічний, культурно-освітній та науковий. Захист прав та інтересів українців. Постійним пріоритетом зовнішньої політики та сферою особливої уваги дипломатичних та консульських установ України є захист українських громадян за кордоном та прав української діаспори. Українці переважно виїжджають закордон у пошуках роботи і часто залишаються в інших країнах на постійне проживання. Серед країн, в яких перебувають робітники з України, першість належить Росії, де частка українців від усіх робітників-імігрантів становить 30%. Через низку чинників переважна більшість

українських громадян працює на території інших держав поза правовим полем, адже роботодавці не зацікавлені в оформленні дозволу на працевлаштування, зважаючи на значні матеріальні витрати. В результаті 90% працюючих трудових мігрантів задіяні у тіньовій економіці. Зростає кількість звернень українських громадян, що працюють в Росії, про порушення їхніх прав. Відповідно українські трудові мігранти як іноземці, що легально перебувають на території РФ, повинні мати усі права та свободи, пов'язані з цим статусом, але на практиці це відбувається не завжди. І це не лише провина російської влади, а насамперед українських міністерств. Хто не поважає себе (у даному випадку – своїх громадян), той може і не претендувати на повагу та визнання іншими.

Висновок. Підсумовуючи викладене вище, хочу сказати, що визначені основні напрями та пріоритети зовнішньої політики України дозволяють бути впевненим в їх ефективності для розвитку нашої держави. Взаємовідносини України з суб'єктами міжнародного права є не тільки необхідною умовою світового і регіонального визнання Української держави, а й запорукою її поступального розвитку. Жоден з пріоритетів не має негативного значення для подальшого зростання рівня розвитку країни в цілому. Відносини України з партнерами склалися і розвивалися неоднозначно. Зараз практично все в руках нашої країни. Головне – зробити правильний вибір (чи низку виборів) і впевнено рухатись у напрямку до зростання та благополуччя України.

Література

1. *Захист прав людини — імператив зовнішньої політики України. Режим доступу:* http://pidruchniki.com/13281022/politologiya/zahist_prav_lyudini_imperativ_zovnishnoyi_politiki_ukrayini
2. *Зовнішня політика України. Режим доступу:* https://uk.wikipedia.org/wiki/Зовнішня_політика_України
3. *Зовнішня політика України на тлі політичних змін у Європі та США. Режим доступу:* <http://www.polukr.net/uk/blog/2017/03/zovnishnya-politika-ukrayini-na-tli-poli/>
4. *Індекс зовнішньої політики: пріоритетами України стали США, НАТО, ООН та Туреччина. Режим доступу:* <http://www.eurointegration.com.ua/news/2017/02/23/7062101/>
5. *Підсумки зовнішньої політики України за 2016р. Режим доступу:* <http://icps.com.ua/pidsumky-zovnishnoyi-polityky-ukrayiny-za-2016-rik/>
6. *Політологія: лекційний курс і практикум. Навчальний посібник / За редакцією доктора філософських наук, доцента Гончарук Т. В. – Тернопіль, 2008. Автори: Гончарук Т.В., Гурик М.І., Дмитрів І.С., Рудакевич О.М, Томахів В.Я., Шеремета Д.М.*
7. *Рік геополітичних викликів для України: головні тренди 2017 року на міжнародній арені. Режим доступу:* <https://www.slovoidilo.ua/2017/01/05/kolonka/aleksandr-radchuk/polityka/rik-geopolitychnyx-vyklykiv-dlya-ukrayiny-holovni-trendy-2017-roku-na-mizhnarodnij-areni>
8. *Участь України у міжнародних організаціях. Режим доступу:* <http://www.mfa.gov.ua/>
9. *Шумка М., Гончарук Т. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення та потенціал / Михайлина Шумка, Тетяна Гончарук // Матеріали міжнародних філософсько-економічних читань. – Львів, 2011. – С.215-222.*
10. *Гончарук-Чолач, Т. Сучасні парадигми державного управління: теоретико-філософське осмислення / Тетяна Гончарук-Чолач // Психологія і суспільство. – 2010. – № 4. – С. 72-81.*
11. *Гурик М.І., Шумка М. Л. «Каста луччих людей» у соціально-філософському вченні Дмитра Донцова / Михайлина Шумка, Мирослава Гурик // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – Серія «Філософія». – Вип. 8. – Острог, 2011. – С. 36-46.*
12. *Гончарук Т. В., Гурик М. І., Шумка М. Л. Філософські проблеми державного управління. Навч. посібник. Тернопіль. – Економічна думка, 2010. – 126 с.*